

ในสมัยเจ้าเมืองยะหริ่ง (นิโภะ) มีสอดแท่งนี้ ชาวบ้านยังไม่ได้ใช้เป็นที่ประกอบศาสนากิจ มีต้นไม้ขึ้นรอบๆ ตัวอาคารมีสอดโดยเนพะต้นมะขามขนาดใหญ่ที่มีความแปลก คือ กิ่งหนึ่งยื่นไปทางตัวอาคารของมีสอด ฝึกมะขามมีร่องวาน ในขณะที่กิ่งที่ยื่นออกไปนอกตัวอาคารมีสอด ฝึกมะขามจะเปรี้ยว

ในสมัยนี้ชาวบ้านจะประกอบศาสนากิจและพิธีกรรมทางศาสนาที่ นาลาเซาะห์ (มูซออลลา) อยู่ใกล้กับตัวมีสอดทางทิศใต้ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งแห่งค่าน้ำประปาของมีสอด

การทำมาหากิน ข้อมูลที่ได้จากคนบางปู คนตันหยงลูโล๊ะ เล่าว่าคนรอบอ่าวส่วนใหญ่จะทำประมงในอ่าวไทยมากกว่าในอ่าวปัตตานี เช่น awan ล้อมปลาทูกับเรือกและ สันนิษฐานว่าอาจจะเป็นเหตุผลสำคัญที่ดึงความสนใจคนฝั่งตรงข้ามมาตั้งถิ่นฐานบนปลายแหลม เพราะถ้าจะทำประมงในอ่าวปัตตานีก็ไม่จำเป็นต้องขับอยู่ที่ปลายแหลมอย่างถาวร ในขณะเดียวกันก็มีความเหมาะสมกับการออกทะเลทั้ง ๒ อ่าวสามารถทำประมงได้ตลอดทั้งปี ทั้งในยามมรสุม ซึ่งไม่สามารถทำประมงด้านอ่าวไทยได้ ก็จะทำในอ่าวปัตตานี เช่น บุกะยาริง

ชาวบ้านด้าโต๊ะในอดีต ประกอบอาชีพเหมือนกับชาวประมงรอบอ่าวทั่วไปคือ บุกะยาริง ในอ่าวปัตตานีและawan ล้อมปลาทูด้านอ่าวไทย เป็นหลัก แต่ปัจจุบันทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง ทำให้คนด้าโต๊ะต้องดิ่นรนหาทางออก ด้วยทุกวิถีทาง เช่น เป็นพนักงานล้างจาน พนักงานหน้าร้าน พนักงานทำน้ำชา พนักงานทำอาหาร ในร้านต้มยำกุ้งในประเทศไทยเดชีย

ไปกรีดยางที่ประเทศไทยเดชีย ในอดีต ไม่เคยมีปรากฏการณ์ว่า ชาวประมงไปทำสวนบนภูเขาและยังมีชาวบ้านกลุ่มนี้ย้ายถิ่นไปทำสวนที่นราธิวาส ชาวบ้านผู้หนึ่งบอกว่า การไปรับจ้างกรีดยางที่ประเทศไทยเดชียนี้ รู้แก่ใจว่าลูกๆ จะขาดโอกาสทางการศึกษา แต่จำเป็นต้องไปอย่างน้อยๆ กลับมาได้รถจักรยานยนต์ใหม่ ถ้าทำงานในอ่าว ๑๐ ปี ก็ไม่มีโอกาสได้ และยังพูดทิ้งท้ายว่า ได้เงินจากการกรีดยางมากกว่าออกทะเลก็จริง แต่ในใจคิดเสมอว่า การออกไปทำงานข้างนอกจะกลายเป็นอนาคตที่มีดันของลูกๆ

รับจ้างในโรงงาน เป็นทางที่ผู้หลงในหมู่บ้านเลือกทำ เพื่ออนาคตของครอบครัวและลูกๆ ผู้หลงบางคนบอกว่าทำงานโรงงานเป็นเวลา ๑๕ ปี แล้ว รู้สึกเบื่อ แต่ถ้าออกมายู่บ้านไม่รู้ว่าจะทำอะไร

ชาวบ้านด้าโต๊ะที่ยังทำประมงอยู่นั้น ต้องเพิ่มเครื่องมือให้มีทุกอย่างเพื่อรองรับสัตว์น้ำที่เข้ามาในอ่าวที่ไม่เป็นตามฤดูกาล ในอดีตชาวบ้านเตรียมเครื่องมือประมงให้พร้อมตามฤดูกาลหรือใช้เครื่องประมงไม่กี่อย่าง เช่น

ระตะกุ้ง แรงคน (ไม่มีแล้วประมาณ ๑๕ ปี)

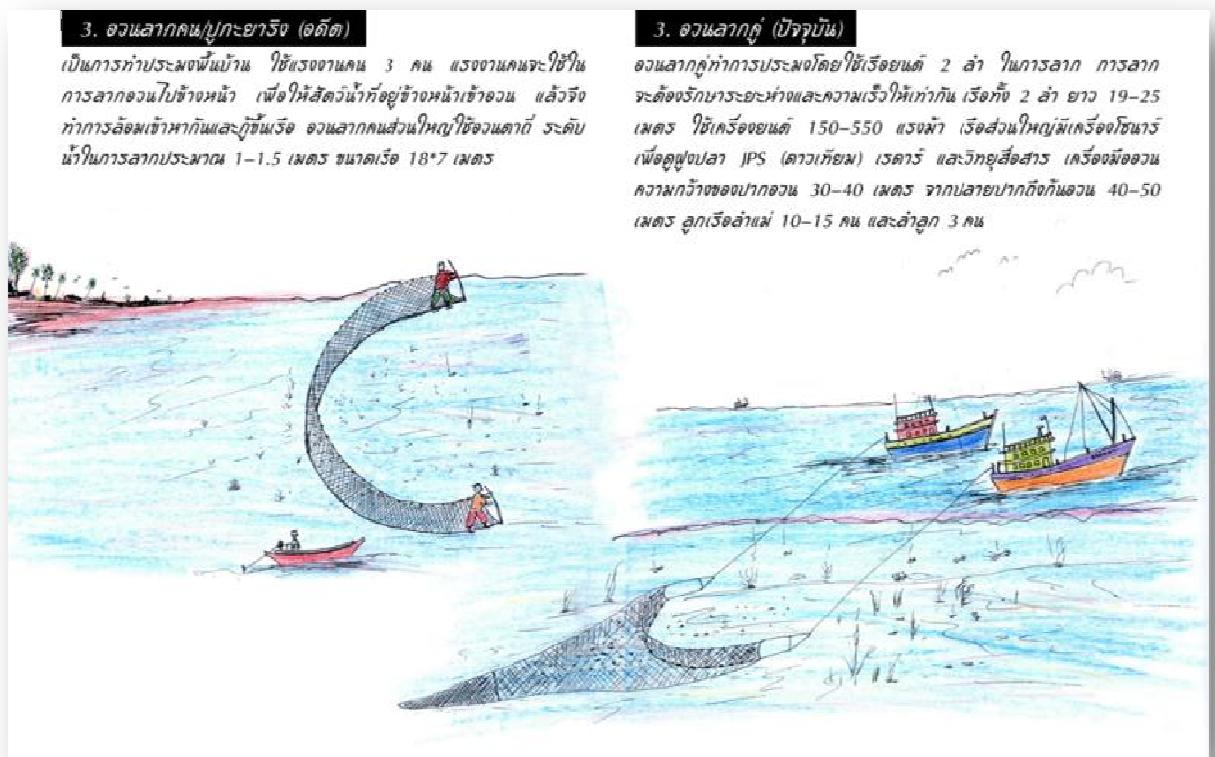
บุกะยาริง (ไม่มีแล้วเฉพาะที่ด้าโต๊ะประมาณ ๑๕ ปี)

awan ล้อมก้า แรงคน (ไม่มีแล้ว ประมาณ ๑๕ ปี)

4. ວະວະ ມົກມືບປິກສັກ (ອົດຕ)

ເບີເກຣອົບເສືອບບໍາລາແລະກຸ່ງທີ່ໃຫຍ້ນີ້ກາງວຸນ ເພື່ອໃຫ້ສ້ວນເຂົ້າມາ
ອວນອະນຸມາກວະປະປະມາດ 1.5 ເມຕົວ ຄວາມຍາວຈາກປາກວະກີດດູວັນ
ປະປະມາດ 4 ເມຕົວ ກັ້ນຸ້ນໃຫ້ສໍາໄຟ 1 ກໍ່ ງາວ 5 ເມຕົວ ໄດ້ເວັບອັນຍາດ 5-6
ເມຕົວ ກວ້າ 1 ເມຕົວ ກາຮກກຳປະສະໃຫ້ຊູກເຈັງ 1 ຄົນຕ່ອນ ຄວາມເລັກຂອງ
ນີ້ໃກ່ກາງວຸນ 1 ເມຕົວ

4. ອວນຮັບ (ປັຈຸບັນ)

ອານຸພາບ ຕີ່ເກີ່ອງສົ່ວນກົງທີ່ຈົ່ວວິເລັກນະຄະກົງລ້າຍໆ ດຸຈັນສົ່ວນເຫົ້າ
ໂຄລົງໃຫ້ເກີ່ອງສົ່ວນແພັກໄປຫ້ານົມ້າ ຕີ່ມຸນສົ່ວນກ່ອນໃຫ້ໄວ້ໃໝ່ເກີ່ອງສົ່ວນ
ມັກທຸນແພັກສົ່ວນໃຫ້ພັກເລົກໃຫ້ໂຄລົງສົ່ວນ ຈະກ່າວການປະເມດແດນ
ໜ້າກິກຍ ເຊີ້ມປະເມດອານຸພາບໃຫ້ເກີ່ອງສົ່ວນ 10-20 ເມຕວ ເກີ່ອງສົ່ວນທີ່ແດນ
200-350 ເມຕວ ຈະມົວກຸອງສົ່ວນສາງ ເກີ່ອງສົ່ວນຮູມປະເກອບດ້ວຍ
ຕົ້ມຸນ 1 ຕີ່ ຄວາມຍາວ 2 ກ່າວເກີ່ອງ ຕັ້ມໝາກເສັ້ນພັກສູງເກົກລາງ 25 ສະ.
ໜ້າມາເຊື່ອມອດຕົກຄວາມກົງວິຊາຂອງປາກອນໃນກາຮຽນ 20-30 ເມຕວ
ອຸກເກີ່ອງ 5-7 ຕີ່